

א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרנריים
קץ תשע"ו, 2016
574,057102

סוג הבחינה:
מועד הבחינה:
מספר השאלה:

מדינת ישראל
משרד החינוך

גאוגרפיה — אדם וסביבה

נתיב — ניתוח תופעות יסוד במרחב

חידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלה וنمط העריכה: בשאלון זה חמש שאלות על **חבל אוז שלא למד**.
עליך לענות על **ארבע** שאלות, לפי ההוראות בגוף השאלה.
כל שאלה — 25 נקודות; סה"כ — 100 נקודות.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: **טלס משנת 1993 ואילך:**

- **טלס אוניברסיטאי חדש, הוצאה יבנה**
- **(בלימילון למונחי הגאוגרפיה)**
- **טלס כרטא — פיזי, מדיני, חרטתי, כלכלי**
- **טלס כרטא אוניברסלי**

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) רשום במחברת את שם ואת שנת ההוצאה של כל טלס שאתה משתמש בו.
- (2) כדי להמיחס את תשובה תוקל להיעזר בסרטוטים, בחartsים ובגראפים, לפי הצורך.

כתב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך בכתב בטויטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה!).
רשום "טויטה" בראש כל עמוד טויטה. רישום טויטה כלשון על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

הנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות לנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה שאלות

נתיב — ניתוח תופעות יסוד במרחב (100 נקודות)

בשalon זה תיבדק יכולתך להתמודד עם שאלות העוסקות בחבל ארץ שלא למדת עליון. השאלות מתבססות על מיומנויות בגאוגרפיה ועל מיומנויות חשיבה. השאלות נסמכות על ניתוח מפות באטלס כללי ועל נתונים המובאים בשalon. חבל הארץ שהsalon עוסק בו הוא הולנד.

שים לב: המידע הגאוגרפי נמצא לא רק במפות החבליות והפייזיות שבاطלס, אלא גם במפות העולםיות והנושאיות (כמו אקלים, אוכלוסייה, כלכלה).

רשום במחברתך את שם ואת שנת ההוצאה של כל אטלס שאתה משתמש בו
(اطלס אוניברסיטאי חדש, אטלס כרטא).

עליך לענות על ארבע שאלות: על שאלה 1 (חובה), ועל שלוש מהשאלות 2-5.
(לכל שאלה — 25 נקודות)

ענה על שאלה 1 (חובה).

1. מיקום וטופוגרפיה

א. ציין את מיקומה של הולנד ביבשת אירופה, ואת שמות המדינות שגובלות בה.
(6 נקודות)

ב. (1) תאר את המבנה הטופוגרפי של הולנד (צורת נוף וגובה). (4 נקודות)
(2) בהולנד יש מערכת נהרות מפותחת.

תאר את כיוון הזרימה שימושתך לכל הנהרות הגדולים בהולנד, וצין שני שימושים
בנהרות אלה. (6 נקודות)

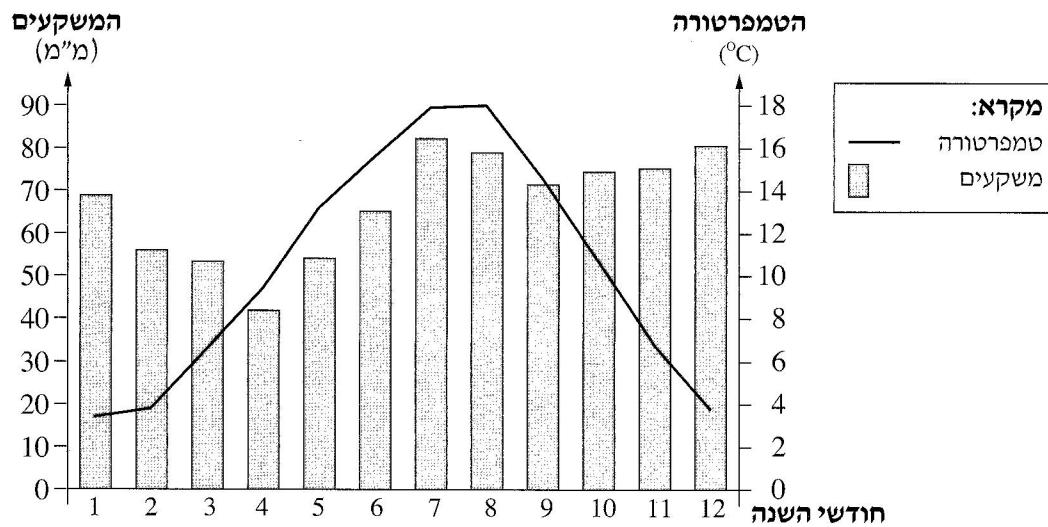
ג. בغالל המבנה הטופוגרפי של הולנד, שינויים באורמת המים עלולים להשפיע על מערכת הנהרות.
צין שינוי אחד שעלול להתறחש בזרימת המים במערכת הנהרות בהולנד, והסביר על מה
הוא ישפיע.

הצע דרך אתה להתמודדות עם שינוי זה.
(9 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 2-5.

2. אקלים

- א. כתוב בין אילו קווי רוחב הולנד ממוקמת, וציין מהו סוג האקלים השורר בה. (8 נקודות)
- ב. בקלימוגרפ שלפניך מוצגים נתונים האקלים של הולנד. עיין בקלימוגרפ ותאר מאפיין אחד של הטמפרטורתה בהולנד, ומאפיין אחד של המשקעים היורדים בה. (8 נקודות)

(מן האתר של הבנק העולמי)

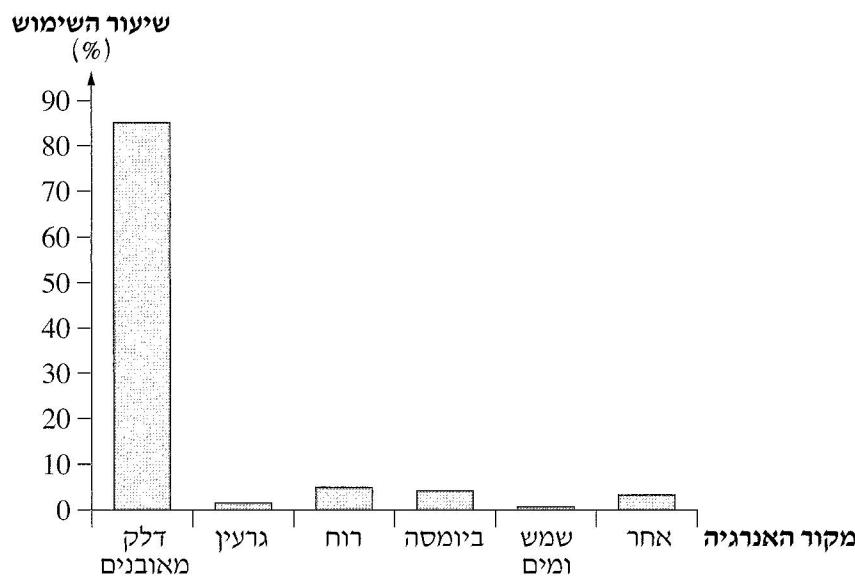
- ג. מדענים חוששים שבקבות ההתחממות הגלובלית זרמי ים באוקיינוסים עלולים להיחלש או להיפסק.

ציין מהו זרם הים הזורם לחופי הולנד.

- אם ייחלש או יפסיק זרם זה, כתוב מה תהיה ההשפעה על הטמפרטורתה בהולנד ומה תהיה ההשפעה על כמות המשקעים (סך הכל – שתי השפעות).
- (9 נקודות)

3. אנרגיה

בגרף שלפניך מוצג שיעור השימוש בכמה מקורות אנרגיה להפקת חשמל בהולנד, בשנת 2012. עיין בגרף, וענה על הטעיפים א-ב.

שיעור השימוש במקורות אנרגיה להפקת חשמל בהולנד בשנת 2012

(CBS.nl; Cia.gov)

א. צין את מקור האנרגיה העיקרי ששימש להפקת חשמל בהולנד.

הסביר שני גורמים לשימוש בו. (9 נקודות)

ב. באיזה מקור אנרגיה מתאחד הולנד משתמש להפקת חשמל בשיעור הגובה ביותר?

הסביר שני גורמים לשימוש בשיעור הגובה ביותר במקור זה. (9 נקודות)

ג. קרא את הקטע שלפניך, וענה על התת-שאלות שאחריו.

בית המשפט בהולנד הורה למשלחה לצמצם את שיעור הפליטה של גזי החממה במדינה במשך עשר שנים עד שנת 2020. פסיקה זו של בית המשפט התקבלה בעקבות עתירה שהגיבו תעשיות אוריינות הולנד, שטענו כי לממשלת יש מחויבות על פי החוק לתגן על אורתחיה מפני הסכנות האפשריות משינויי אקלים, שינויי שבקבוצותיהם המסת קרחונים בקטבים עלולה להתגבר. ממשלה הולנד הסכימה שהשינויים באקלים עלולים להשפיע מאוד על המדינה, لكن יש לנוקוט אמצעים להפחית שיעור הפליטה של גזי החממה. (פורסם באתר הוואלה, 24 ביוני 2015)

(1) הסביר כיצד השימוש במקור האנרגיה שציינת בסעיף א עשוי לגרום לשינויים באקלים.

(2) הסביר מדוע המסת קרחונים בקטבים עלולה להשפיע במידה רבה על הולנד. (7 נקודות)

.4. ערים

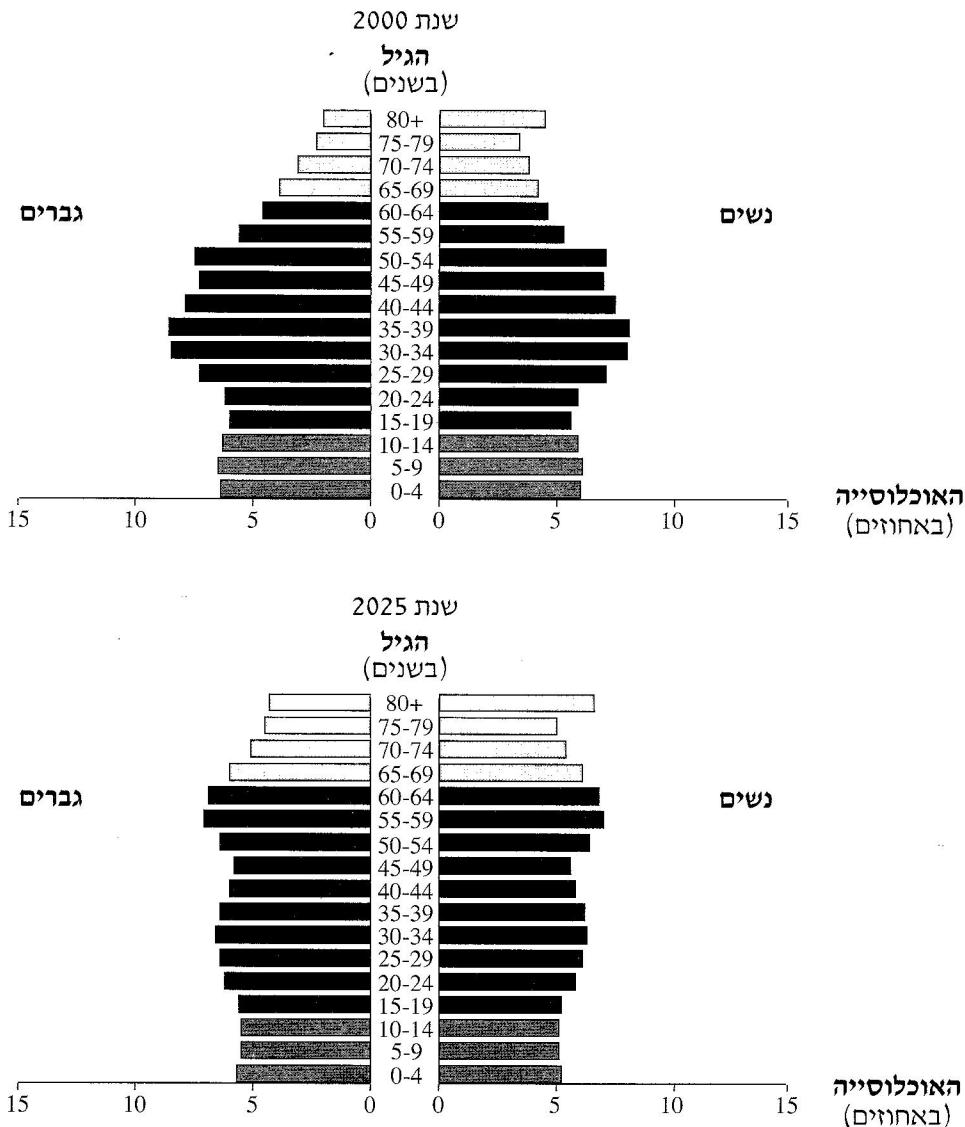
- א. במפיה הסכטנית שבעמ"ד 8 מסומן קו ישר מקווקו המחלק את הולנד לשני אזורים. עיין באטלס וצין הבדל אחד בין שני האזורים בגודל היישובים והבדל אחד ביניהם בצפיפות היישובים. (8 נקודות)
- ב. באזור רנדשטייט, המסומן במפה, יש תחרות על שימושי קראקע — בין שימוש לחקלאות לבין שימוש למגורים, למסחר ולתעשייה. עיין באטלס והסביר גורם אפשרי אחד לתחרות זו. (5 נקודות)
- ג. נמל רוטרדם הוא אחד הנמלים הגדולים בעולם, ומכוונה "השער לאירופה". הסבר שלושה גורמי מיקום של הנמל שימושיים על היינו נמל גדול וחשוב. (12 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

אוכלוסייה

.5.

לפניך פירמידת גילים של אוכלוסיית הולנד בשנת 2000, ופירמידת גילים צפוייה לשנת 2025 .
עיין בהן, וענה על ה壽יפים א-ב שאחריהן.

(מן האתר www.census.gov)

- א. תאר שני שינויים צפויים במבנה הגילים של אוכלוסיית הולנד, והסביר שני גורמים אפשריים לשינויים אלה (בתשובהך השתמש במושגים **אוכלוסייה תלולה** ו**אוכלוסייה יצרנית**).
(12 נקודות)
- ב. הסבר את הבעה שעוללה להיווצר מן השינויים הצפויים במבנה הגילים של אוכלוסיית הולנד.
(7 נקודות)

(שים לב: המשך השאלה בעמוד הבא.)

ג. בשנת 2011 נכנסו להולנד כ- 75,000 מהגרים.
בຕבלה שלפניך נתונים על מבנה הגילים של אוכלוסיית המהגרים להולנד בשנת 2011.

**מבנה הגילים
(ב אחוזים)**

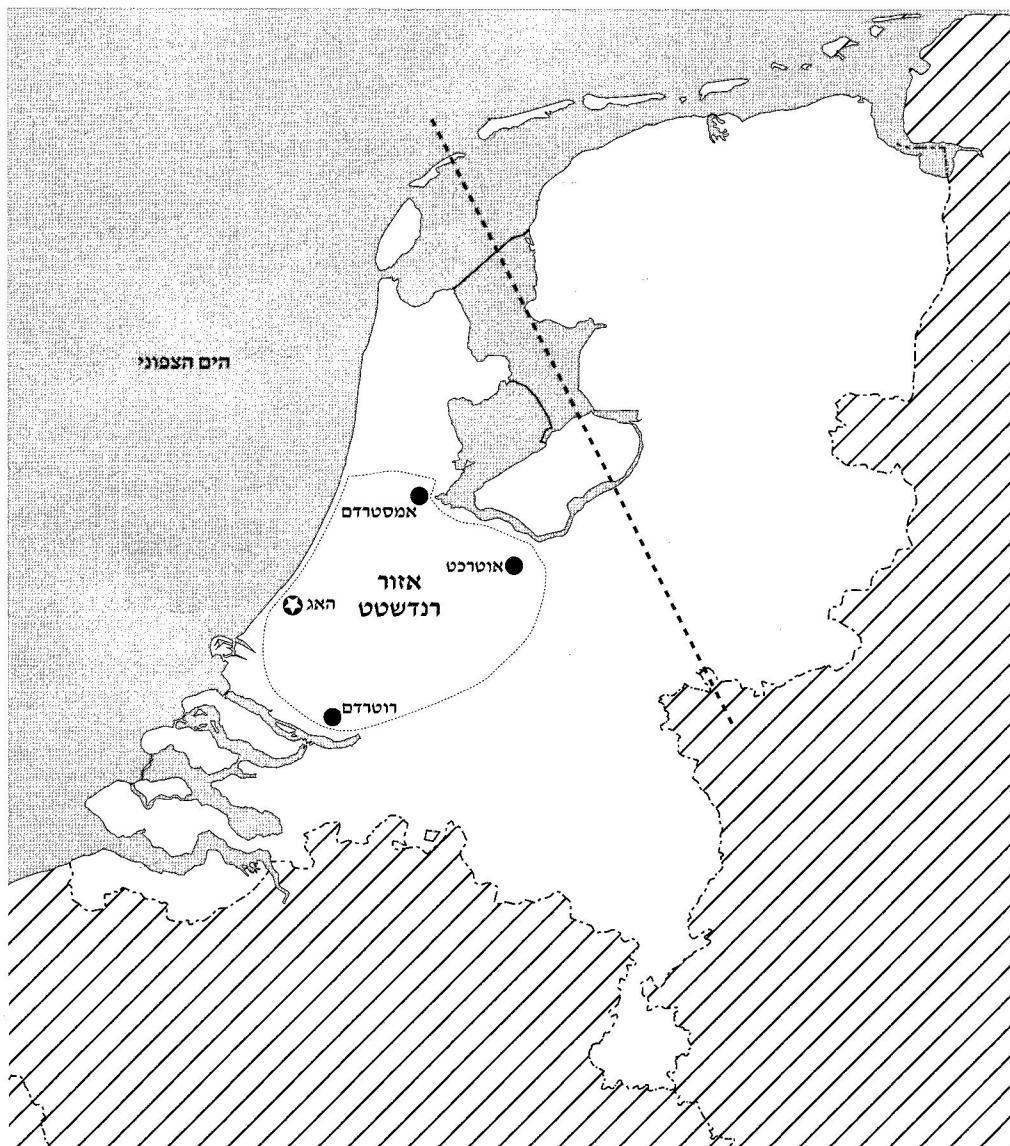
קבוצת גיל	שיעור המהגרים (%)
24-15	9.3
64-25	80.1
65 ומעלה	9.8

(מן האתר www.oecd.org)

הנח שMagnitude ההגירה להולנד תימשך ב-2025 ומבנה הגילים של אוכלוסיית המהגרים לא ישתנה.
הסביר כיצד הגירה זו עשויה לעזור בהתמודדות עם הבעיה שהסבירה בתשובהך על סעיף ב.
(6 נקודות)

/המשך בעמוד 8/

הולנד
מפה סכמטית

מקרה:
עיר הבירה
עיר
גבול בינלאומי

ב hasilha!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך